

رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در تاریخ اسلام

عصر رسول خدا ﷺ

دکتر حمید محمد قاسمی

دکتر نشر فرهنگ اسلامی

سرشناسه: محمد قاسمی، حمید، ۱۳۴۴ =
 عنوان و نام پدیدآور: رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در تاریخ اسلام: عصر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم / حمید محمد قاسمی
 مشخصات نشر: تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۵۶۰ ص.
 شابک: 978-964-476-336-6
 وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا
 یادداشت: کتابنامه
 عنوان دیگر: عصر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
 موضوع: اسلام -- دفاعیه‌ها و ردیه‌ها
 موضوع: اسلام -- تاریخ
 شناسه افزوده: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
 رده‌بندی کنگره: BP۲۲۸/۴/ق۲۹۱۳۹۳
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۷۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۱۷۵۲۵

دفتر مرکزی: پاسداران، میدان هروی، خیابان شهید آفتخاریان، کوچه مریم، پلاک ۲۳. تلفن: ۲۲۹۳۶۱۴۰

عنوان: رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در تاریخ اسلام عصر رسول خدا ﷺ

تألیف: دکتر حمید محمد قاسمی

چاپ اول: ۱۳۹۳

این کتاب در ۲۰۰۰ نسخه در چاپخانه کانون چاپ لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

شابک جلد شومیز: ۶-۳۳۶-۴۷۶-۹۶۴-۹۷۸ شابک جلد سخت: ۹-۳۰۶-۴۷۶-۹۶۴-۹۷۸

قیمت جلد شومیز: ۱۹۰۰۰۰ ریال قیمت جلد سخت: ۲۲۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مدیریت پخش و توزیع: تهران، خیابان فردوسی جنوبی، روبروی فروشگاه شهر و روستا، بن‌بست هنر، بن‌بست اول،

پلاک ۴ و ۵- تلفن: ۳۳۹۱۲۳۵۵-۳۳۹۲۰۳۰۷

فروشگاه‌ها و مراکز پخش:

■ فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵ ■ فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۲۱۰۰-۳۳۱۱۲۸۸۸

■ فروشگاه شماره سه: تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴ ■ فروشگاه مشهد: تلفن: ۲-۳۳۲۱۴۸۳۱-۰۵۱

■ نمایندگی فروش قم: تلفن: ۳۷۷۳۶۵۱۶-۳۷۷۳۸۱۵۰-۰۲۵

■ نشانی الکترونیک: www.dafnpub.com ■ پست الکترونیک: print@dafnpub.com

پیامک: ۳۰۰۰۴۸۵۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره‌ی این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.

فهرست مطالب

مقدمه	۳۷
-------	----

فصل اول: رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها از منظر اعتقادی

۱- «خداپرستی» و «بت‌پرستی»	۴۳
----------------------------	----

یک: «پرستش بت‌ها» و «دشمنی بابت‌ها»	۴۳
-------------------------------------	----

دو: «تبرک‌طلبی از بت‌ها» و «نهی تبرک‌طلبی از بت‌ها»	۴۳
---	----

سه: «تشکر از بت‌ها» و «ستایش خدا»	۴۴
-----------------------------------	----

چهار: «رهبر یهود و سجده کردن بر بت‌ها به وقت ضرورت» و «رهبر اسلام و نفرت از	
---	--

بت‌ها در همه حال»	۴۵
-------------------	----

۲- «بت‌پرستان» و «بت‌شکنان»	۴۵
-----------------------------	----

یک: «بت‌پرستی آشکار» و «بت‌شکنی مخفیانه»	۴۵
--	----

دو: «تشویق به بت‌پرستی» و «ترغیب به بت‌شکنی»	۴۷
--	----

سه: «فرمان به ساختن بت» و «فرمان به نابود کردن بت»	۴۷
--	----

۳- «هدایت شدگان» و «مرتدان»	۴۹
-----------------------------	----

یک: «هدایت شدن چند مسیحی از ظلمت به نور» و «گمراه شدن چند مسلمان از نور	
---	--

به ظلمت»	۴۹
----------	----

دو: «مسلمان شدن خادم بت‌خانه» و «مرتد شدن کاتب وحی»	۴۹
---	----

سه: «پذیرش پیامبر ﷺ پس از کفر» و «انکار پیامبر ﷺ پس از اسلام» ۵۲

۴ - «مؤمنان» و «منافقان» ۵۴

یک: «پدری منافق» و «پسری مؤمن» ۵۴

دو: «تجلی نفاق پیش از نبرد احد» و «تجلی ایمان پیش از نبرد احد» ۵۵

سه: «دورویی در حضور پیامبر ﷺ» و «عشق و دلدادگی در غیاب پیامبر ﷺ» ۵۶

چهار: «اشکار شدن نفاق در هنگام جنگ» و «اشکار شدن ایمان در هنگام جنگ» ۵۷

۵ - «اهل تردید» و «اهل یقین» ۵۹

یک: «صحابه‌ای در دام شک» و «صحابه‌ای رهیده از هر شک» ۵۹

دو: «تردید در حقانیت پیامبر ﷺ» و «یقین به حقانیت پیامبر ﷺ» ۶۰

سه: «تردید در نبوت پیامبر ﷺ» و «یقین به نبوت پیامبر ﷺ» ۶۱

چهار: «تردید در رسالت الهی پیامبر ﷺ» و «یقین به رسالت الهی پیامبر ﷺ» ۶۲

پنج: «مسلمانی غوطه‌ور در گرداب تردید» و «مسلمانی سرشار از ایمان و یقین» ۶۳

شش: «تردید در فرجام دعوت پیامبر ﷺ» و «یقین به پیروزی پیامبر ﷺ و یاری الهی» ۶۴

هفت: «تردید در واپسین لحظات عمر» و «ایمان و یقین در واپسین لحظات عمر» ۶۵

۶ - «پذیرش مشتاقانه اسلام» و «پذیرش اجباری اسلام» ۶۶

یک: «ندامت از مسلمان شدن» و «عاشقانه مسلمان شدن» ۶۶

دو: «پذیرش اسلام از روی ناچاری» و «پذیرش اسلام از روی شوق» ۶۷

سه: «پذیرش اسلام به خاطر ترس از مردم» و «پذیرش اسلام به خاطر ترس از خدا» ۶۸

چهار: «زنی که باکینه مسلمان شد» و «زنی که مشتاقانه مسلمان شد» ۶۹

پنج: «مسلمان شدن برخی گروه‌ها از ترس بدنامی» و «مسلمان شدن برخی گروه‌ها از روی

آگاهی» ۷۰

شش: «گروهی که به اجبار مسلمان شدند» و «گروهی که عاشقانه مسلمان شدند» ۷۱

۷ - «روی آوردن به اسلام برای رسیدن به حق» و «روی آوردن به اسلام برای منفعت طلبی»	۷۲
یک: «همراهی با پیامبر ﷺ برای کسب غنائم» و «همراهی با پیامبر ﷺ برای رسیدن به شهادت»	۷۲
دو: «کسب غنائم به خاطر دین داری» و «رها کردن اموال برای حفظ دین»	۷۳
سه: «آنان که برای رسیدن به خواسته‌هایشان مسلمان شدند» و «آنان که با مسلمان شدن از خواسته‌های خود گذشتند»	۷۴
چهار: «قبایلی که برای سود خود اظهار مسلمانی کردند» و «قبایلی که صادقانه مسلمان شدند»	۷۵
۸ - «مسلمانان بی‌منت» و «مسلمانان منت‌گذار»	۷۷
یک: «کسانی که برای مسلمان شدن منت می‌گذاشتند» و «کسانی که برای مسلمان شدن بی‌منت بودند»	۷۷
دو: «گروهی پر مدعا» و «گروهی بی ادعا»	۷۸
۹ - «اسلام ناب» و «اسلام مشروط»	۷۹
یک: «مسلمان شدن به شرط ریاست» و «مسلمان شدن و بی‌توجهی به ریاست»	۷۹
دو: «پذیرش اسلام به شرط انواع امتیازها» و «پذیرش اسلام و رها کردن تمام امتیازها»	۸۰
سه: «باج خواهی از پیامبر ﷺ برای پذیرش اسلام» و «بی‌تفاوتی نسبت به جاه و مال در راه پذیرش اسلام»	۸۲
چهار: «بهانه جویی در پذیرش دعوت پیامبر ﷺ» و «پذیرش همه شروط پیامبر ﷺ»	۸۳
پنج: «اسلام مشروط هیأت ثقیف» و «اسلام ناب انصار»	۸۵
شش: «آنان که در اسلام آوردنشان حاضر به جنگ با قریش نبودند» و «آنان که در اسلام آوردنشان جنگ با سرخ و سیاه و همه اقوام را پذیرفتند»	۸۶

۱۰ - «نخستین افراد یاری‌دهنده اسلام و پیامبر ﷺ» و «نخستین دشمنان اسلام و پیامبر ﷺ» ۸۷

یک: «اولین منکر جسور پس از آغاز دعوت پیامبر ﷺ» و «اولین یاور پس از شروع دعوت

پیامبر ﷺ» ۸۷

دو: «عمومی در نقش مخالف» و «عمومی در نقش حامی» ۸۸

سه: «اولین مخالف سرسخت اسلام» و «اولین جان‌نثاران راه اسلام» ۸۹

چهار: «اولین زن لجباز و تکذیب‌گر» و «اولین زن مؤمن و حمایت‌گر» ۸۹

پنج: «دشمنان کینه‌توز» و «پشتیبانان دلسوز» ۹۱

شش: «مخالفانی ناجوانمرد» و «حامیانی جوانمرد» ۹۱

هفت: «دشمنی دیرینه» و «پشتیبانی دیرینه» ۹۲

۱۱ - «بی‌مبالاتی» و «تعصب دینی» ۹۳

یک: «کسانی که در برابر آزار مشرکان دین خود را رها کردند» و «کسانی که با وجود شکنجه‌ها

پایبند دین خود ماندند» ۹۳

دو: «آنان که به راحتی در برابر بت‌ها سجده کردند» و «آنان که هرگز در برابر غیرخدا سجده

نکردند» ۹۴

سه: «صحابه‌ای که تصمیم گرفتند یهودی یا مسیحی شوند» و «صحابه‌ای که همواره گوهر دین

خود را پاس داشتند» ۹۵

چهار: «آنان که با کوچک‌ترین بهانه ایمان خود را به پیامبر ﷺ از دست دادند» و «آنان که

هرگز از ایمان خود به پیامبر ﷺ دست برنداشتند» ۹۷

پنج: «آنان که در تنگناها اسلام را رها کردند» و «آنان که تا آخرین لحظات عمر به اسلام

وفادار بودند» ۹۸

شش: «تعصب دینی دختر پیامبر ﷺ» در آشکار کردن محل پنهان شدن دشمن» و «بی‌مبالاتی

همسرش و ضرب و شتم او» ۹۹

هفت: «تعصب دینی کسی که به پناه دادن دشمن توسط بستگان خود بی توجه بود» و «بی مبالاتی کسی که تلاش داشت برای بستگان مهدور الدم خود امان بگیرد»	۱۰۰
هشت: «تعصب دینی کسانی که به هم پیمان های یهودی خود توجهی نکردند» و «بی مبالاتی کسانی که در صدد امان گرفتن برای هم پیمان های یهودی خود بودند»	۱۰۲
نه: «تعصب دینی کسانی که هر شرطی را نپذیرفتند» و «بی مبالاتی کسانی که هر شرطی را پذیرفتند»	۱۰۳
ده: «بی مبالاتی گروهی از صحابه در تصرف اموال عمومی» و «تعصب دینی رادمرد الهی در برخورد با متخلفان»	۱۰۴
۱۲ - «اهل بصیرت» و «کوردلان بی بصیرت»	۱۰۶
یک: «فرد بت پرستی که در آخرین ساعات عمرش برای فراق بت ها می گریست» و «مرد بت پرستی که بصیرت یافت و سعادت مند شد»	۱۰۶
دو: «مسیحیانی که بصیرت و هدایت یافتند» و «مشرکان کوردلی که به هدایت شدگان طعنه می زدند»	۱۰۷
سه: «بصیرت یافتگان در پرتو ایمان» و «کوردلان غوطه ور در جهل و تعصب»	۱۰۸
چهار: «مردی کوردل» و «زنی بصیر»	۱۰۹
پنج: «یهودیانی کوردل» و «یهودیانی بصیرت یافته»	۱۰۹
شش: «مبشرانی که خود ایمان نیاوردند» و «مخاطبان بشارتی که ایمان آوردند»	۱۱۰
هفت: «منافقانی بی بصیرت» و «مؤمنانی اهل بصیرت»	۱۱۱
هشت: «مؤمنانی که با دیدن معجزات پیامبر ﷺ بصیرتشان زیاد شد» و «منافقانی که با دیدن معجزات پیامبر ﷺ لجاجتشان زیاد شد»	۱۱۲
نه: «کسی که رستگاری را در کشتن محمد ﷺ می پنداشت» و «کسی که رستگاری را در ادامه راه محمد ﷺ می دانست»	۱۱۳
ده: «پدری بی بصیرت» و «پسری بصیر»	۱۱۳

۱۱۴. یازده: «مردی بی بصیرت» و «زنی بصیر»
۱۱۵. دوازده: «بازمانده یک شهید که بی بصیرت بود» و «بازمانده یک شهید که اهل بصیرت بود»
۱۱۶. ۱۳ - «بلند نظران» و «کوته فکران»
- یک: «کوته فکرائی که نهایت هدفشان ثروت بود» و «بلند نظرائی که هدفشان هدایت مردم بود»
- دو: «کوته فکرائی که از درافتادن با بت‌ها بیم می‌دادند» و «بلند همتانی که از تهدیدها بیمی به دل راه نمی‌دادند»
- سه: «آرزوی گنجینه‌های جهان» و «آرزوی دیدار پروردگار جهان»
- چهار: «تقاضای همسان شدن با ثروتمندان» و «طرد اندیشه ثروت‌اندوزی»
- پنج: «کوته فکری درباره مقام پیامبر ﷺ» و «زدودن توهّمات باطل در عمل»
- شش: «تقاضای پادشاهی سلیمان» و «تقاضای شفاعت امت»
- هفت: «تقاضای سالاری قوم» و «تقاضای صداقت در برابر خدا و مردم»
- هشت: «آنان که پیامبر ﷺ را بد یمن می‌دانستند» و «آنان که پیامبر ﷺ را خوش یمن می‌دانستند»
- نه: «آنان که خودشان را بیشتر از پیامبر ﷺ دوست داشتند» و «آنان که جان خود را فدای پیامبر ﷺ کردند»
- ده: «بلند همتانی که به آینده امت اسلامی و هدایت آنان می‌اندیشیدند» و «کوته نظرائی که به مصلحت امت اسلامی نمی‌اندیشیدند»
۱۲۳. ۱۴ - «دعوت‌کنندگان به سوی حق» و «دعوت‌کنندگان به سوی باطل»
- یک: «دعوت به نور» و «دعوت به ظلمت»
- دو: «دعوت به پادشاهی و ثروت» و «دعوت به سربلندی و سعادت»
- سه: «دعوت‌کننده یهودیان به اسلام» و «دعوت‌کننده یهودیان برای مبارزه با اسلام»
۱۲۷. ۱۵ - «تعصب بر حق» و «تعصب بر باطل»
- یک: «پافشاری بر باطل» و «پافشاری بر حق»

- دو: «تعصب از روی ناآگاهی» و «تعصب از روی بصیرت» ۱۲۸
- سه: «تعصب در مبارزه با رسول خدا ﷺ» و «تعصب در حمایت از رسول خدا ﷺ» ۱۲۹
- چهار: «پادشاهی که به خاطر تعصب بر باطل مسلمان نشد» و «پادشاهی که به خاطر تعصب بر حق مسلمان شد» ۱۳۰
- پنج: «تعصب پدری که به خاطر دخترش اسلام نمی آورد» و «تعصب دختری که با اصرار پدرش اسلام را رها نمی کرد» ۱۳۲
- شش: «تعصب پدری بر باطل» و «تعصب پسری بر حق» ۱۳۳
- هفت: «تعصب نابودگر پدر» و «تعصب بیدارگر پسر» ۱۳۳
- هشت: «پیشوایی که به خاطر ترس از سرزنش قومش بر باطل تعصب ورزید» و «پیشوایی که به خاطر تعصب بر حق از سرزنش قومش نهراسید» ۱۳۴
- نه: «کوردلی که پیش از اعدامش بر باطل پافشاری می کرد» و «بصیرت یافته ای که پیش از اعدامش بر حق پافشاری می کرد» ۱۳۵
- ۱۶ - «خرافه پرستان» و «خرافه ستیزان» ۱۳۷
- یک: «پادشاه پنداشتن پیامبر ﷺ» و «پیامبر ﷺ و نهی از رفتارهای شاهانه با او» ۱۳۷
- دو: «خدا پنداشتن پیامبر ﷺ» و «پیامبر ﷺ و طرد پندارهای غلط درباره خود» ۱۳۸
- سه: «پیشنهاد پرستیدن پیامبر ﷺ» و «واکنش شدید پیامبر ﷺ» ۱۳۸
- چهار: «پیشنهاد سجده کردن بر پیامبر ﷺ» و «طرد اندیشه های باطل و دعوت به حق» ۱۳۹
- پنج: «قرار دادن پیامبر ﷺ در جایگاه خدایی» و «تبری پیامبر ﷺ از اندیشه های خرافی» ۱۳۹
- شش: «خود را قوم و خویش خدا پنداشتن» و «جهت دادن به پندارهای جاهلی» ۱۴۰
- هفت: «عیسی را خدا پنداشتن» و «عیسی را بنده خدا دانستن» ۱۴۰
- هشت: «کسانی که سرنوشت خود را به اوهام و خرافات گره زدند» و «کسانی که از کودکی از بند خرافات رهیده بودند» ۱۴۱

- نه: «استفاده از خرافات برای درمان بیماران» و «رفتار منطقی برای درمان بیماران» ۱۴۲
- ده: «خرافه‌پردازی در مناسک حج» و «خرافه‌زدایی از مناسک حج» ۱۴۲
- ۱۷ - «دلدادگان قرآن» و «اعراض کنندگان از قرآن» ۱۴۳
- یک: «آنان که جذب قرآن شدند» و «آنان که از قرآن تنفر داشتند» ۱۴۳
- دو: «آنان که قرائت قرآن مایه رنجش آن‌ها بود» و «آنان که قرائت قرآن مایه افتخار آن‌ها بود» ۱۴۵
- سه: «آنان که قرآن کفرشان را بیشتر کرد» و «آنان که قرآن تواضعشان را بیشتر کرد» ۱۴۶
- چهار: «آنان که شنیدن قرآن را بر نمی‌تابیدند» و «آنان که شنیدن قرآن را دوست داشتند» ۱۴۷
- پنج: «مسلمانانی که قرآن سودی برایشان نداشت» و «مسیحیانی که قرآن به شدت آنان را تحت تأثیر قرار داد» ۱۴۸

فصل دوم: رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها از منظر اخلاقی و تربیتی

- ۱ - «دل‌بستگان به دنیا» و «دوری کنندگان از دنیا» ۱۵۱
- یک: «دنیا طلبان» و «آخرت جویان» ۱۵۱
- دو: «طمع داشتن به غنائم» و «چشم‌پوشی از غنائم» ۱۵۲
- سه: «صحابه‌ای که به اموال دنیا چشم دوخته بودند» و «صحابه‌ای که به آخرت چشم دوخته بودند» ۱۵۲
- چهار: «فریفته شدن به دنیا» و «بی‌اعتنائی به دنیا» ۱۵۳
- پنج: «صحابه‌ای که بر از دست رفتن غنیمتی حسرت می‌خورد» و «صحابه‌ای که به غنیمتی گران‌بها بی‌اعتنا بود» ۱۵۴
- شش: «شیون برای مال دنیا» و «بی‌میل بودن به کوهی از طلا» ۱۵۵
- هفت: «آنان که ثروت‌های اهل کتاب چشمانشان را خیره کرده بود» و «آنان که به ثروت‌های اهل کتاب بی‌اعتنا بودند» ۱۵۶
- هشت: «پیشوای یهود که در راه ثروت‌اندوزی جان باخت» و «پیشوای اسلام که بدون هیچ اندوخته‌ای رحلت کرد» ۱۵۷